

רעיון שמשמעותו המון כסף, אולי שהחברה שלי תרכוש ממני מניות? / אסנת נתאי*

בעלי מניות בחברה מסכימים על יציאתו של אחד מהם ומכיוון שבחברה יש מזומנים, מסכימים שהחברה היא שתרכוש את מניותיו. בעלי המניות אוהבים מאוד את הרעיון אבל בדיעבד מסתבר שרשות המסים אוהבת אותו עוד יותר מכיוון שמבחינתה מדובר בחלוקת דיבידנד (חייבת במס) לכל בעלי המניות ... דיבידנד? אבל הרי בעלי המניות שנשארו לא נפגשו עם כסף!

דיני חברות הישראלים מאפשרים רכישה עצמית של החברה את מניותיה, אולם רשות המסים רואה זאת כאירוע המקביל לחלוקת דיבידנד. זאת מכיוון שחלוקת דיבידנד מהווה למעשה מתן נכס כלשהוא לבעל מניות מתוך הזכות שמקנה לו המניה. ברכישה עצמית של מניותיה על ידי החברה נוצר מצב בו גם אם כמות המניות בידי הבעלים לא השתנתה הרי אחוז האחזקה היחסי של בעלי המניות משתנה כתוצאה מכך (ובמימון שיוצא מהחברה) ועל כן, האירוע מוגדר כחלוקת דיבידנד לכל בעלי המניות וגם ימוסה בהתאם.

ניקח דוגמה מספרית פשוטה: כדי שבעלי המניות הנשארים ישלמו את הכסף לבעל המניות היוצא, החברה צריכה לחלק לכולם דיבידנד ואז הם ישתמשו בכסף כדי לשלם לבעל המניות היוצא. אם בחברה יש רק נכס אחד והוא חשבון בנק ובו 90 ₪ ולחברה 3 בעלי מניות, השווי של מניות כל אחד הוא 30 ש"ח. כעת סוכם שבמקום ששניים מבעלי המניות ירכשו את מניות השלישי בסך של 30 ש"ח, החברה תשלם לו את הכסף. המשמעות זהה למצב בו החברה מחלקת לכל אחד דיבידנד של 10 ש"ח ואז שני בעלי המניות הנשארים מעבירים את חלקם ליוצא.

בדצמבר 2017 בחן בית המשפט העליון¹ מקרה בו זוג אחים ירשו חברה במשותף והחליטו על חלוקה בה האחד רכש את מניותיה של האחר. בית המשפט קבע כי למהלך זה אין לוגיקה עסקית הקשורה להתנהלות החברה ועל כן שני האחים נאלצו לשלם מס על הרכישה, שהוגדרה כדיבידנד בגובה מחיר הרכישה. במקרה שנדון בפברואר 2023 בית המשפט העליון קבע שעסקת הפרדות בחברה שמתנהלת כמעין שותפות, בה החברה רכשה החוצה את אחד מבעלי המניות, יש לראותה לצרכי מס כאילו החברה תחילה חילקה דיבידנד בגובה מחיר הרכישה של המניות לכל בעלי המניות, ואז בעלי המניות הנותרים העבירו את חלקם לבעל המניות היוצא. לכן, כל אחד מבעלי המניות משלם מס על החלק היחסי מהדיבידנד שהיה מקבל אילו העסקה הייתה נעשית בשני השלבים האמורים. תוצאה אחרת שבה מחייבים רק את בעל המניות הנותר במס על דיבידנד בגובה שווי הרכישה כולו, עשויה להטיל עליו חבות שאינה מוצדקת.

עסקת הפרדות בחברה היא פעולה הדורשת תשומת לב רבה, שכן פעולה מסוג זה עשויה להיות בעלת משמעות הן מבחינה משפטית והן מבחינה מיסויית. סיווג העסקה לצורכי מס עשוי להיות מושפע ממקרה למקרה, בהתאם לנסיבות. על כן, ככל שבעל מניות בחברה שוקל ליזום מהלך הפרדות, מומלץ שלא להסתפק בליווי רואה חשבון אלא גם להתייעץ עם עורך דין הבקיא בתחום המיזוגים והרכישות אשר יוכל להציע מנגנונים שונים, שייבחנו גם עם יועץ המס, ולוודא כי הפעולה נעשית באופן המיטבי, בהתאם להוראות הדין החלות במקרה זה באופן שיביא למניעת תאונות מס מיותרות ויקרות.

* **אסנת נתאי** הינה חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com). הגב' נתאי בוגרת הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית בירושלים ובוגרת תואר במשפטים, בעלת תעודת גישור במשפחה מטעם מרכז גבים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ ע"א 3637/14 דן ברנובסקי נ' פקיד שומה גוש דן (14.12.2017) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/15242>

² ע"א 9308-20 מאיר סיידה נ' פקיד שומה באר שבע (13.02.2023) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/15243>

An idea that means a lot of money, how'bout if my company purchases my shares? / Osnat Nitay*

Shareholders of a company agree on the exit of one of them and because the company has cash, they also agree that the company will purchase his shares. The shareholders really like the idea but it turns out that the Tax Authority likes it even more because it deems it a taxable dividend to all shareholders... Dividend? But the remaining shareholders did not meet with money!

The Israeli corporate legislation enables a company to purchase its own shares, but the Tax Authority deems this an event equivalent to the distribution of a dividend. This is because the distribution of a dividend actually constitutes giving an asset to a shareholder as a right of the shares. When a company purchases its shares, a situation is created where even if the amount of shares in the hands of the shareholders has not changed, the relative holding percentage of the shareholders changes as a result (and with the financing of the company) and therefore, the event is deemed a dividend distribution to all shareholders and will be taxed accordingly.

Let's take a simple numerical example: In order for the remaining shareholders to pay the money to the outgoing shareholder, the company needs to distribute a dividend to all and then they will use the money to pay the outgoing shareholder. If the company has only one asset and it is a bank account with ILS 90 in it and the company has 3 shareholders, the share value of is ILS 30. Now it is agreed that instead of two purchasing the third out at the amount of ILS 30, the company will pay him. The meaning is the same as a situation where the company distributes a dividend of ILS 10 to each and then the two remaining shareholders transfer their share to the outgoing one.

In December 2017, the Israeli Supreme Court decided a case in which two brothers inherited a company and decided on a division in which one purchased the shares of the other. The Court held that this move has no business logic related to the conduct of the company and therefore the two brothers are to pay tax on the purchase, which was deemed as a dividend in the amount of the purchase price. In a case decided in February 2023, the Supreme Court found that a separation transaction in a company that is managed as a partnership, in which the company bought out one of the shareholders, is deemed for tax purposes as if the company first distributed a dividend equal to the purchase price of the shares to all shareholders and then the remaining shareholders transferred their share to the outgoing shareholder. Therefore, each of the shareholders pays tax on the proportional part of the dividend that he would have received if the transaction had been done in the aforementioned two stages. Another result, in which only the remaining shareholder is charged with tax on the dividend in the amount of the entire purchase value, may impose an unjustified liability on him.

A separation transaction in a company is an action that requires a lot of attention, as this type of action may be significant from both a legal and a tax point of view. The classification of the transaction for tax purposes may be affected on a case-by-case basis, depending on the circumstances. Therefore, to the extent that a shareholder in a company is considering initiating a process of separation, it is recommended not be accompanied by an accountant, but also to consult with a lawyer knowledgeable in the field of mergers and acquisitions who will be able to propose different mechanisms, which will also be examined with the tax advisor, to ensure that the action is carried out in the best way, in accordance with the provisions of the law applicable to the case in a manner that will lead to the prevention of unnecessary and expensive tax accidents.

***Osnat Nitay** is part of the legal team of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Mrs. Nitay is a graduate of the Faculty of Social Sciences at the Hebrew University of Jerusalem and has a degree in law. She holds a family mediation certificate from the Gevim Center. This overview does not constitute any legal advice and it is recommended to consult a lawyer who specializes in this field before making any decision on the issues described in this overview. For more details: 03-6093609, or by e-mail: afiklaw@afiklaw.com